

OHJELMIIN SITOMATTOMAN MAAKUNNAN KEHITTÄMISRAHAN ALUEELLINEN JAKO VUONNA 2010

Eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annetun lain, *rahoituslaki*, (1652/2009) 2 §:n 4 kohdan mukaan maakunnan kehittämisorjalla tarkoitetaan valtion talousarvioon otettuja yksinomaan kansallisia alueiden kehittämiseen tarkoitettuja määrärahoja. Maakunnan kehittämisorjaa käyttävät maakunnan liitot sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Maakunnan kehittämisorjaa saa käyttää alueiden elinkeinotoiminnan omaehtoiseen kehittämiseen. Maakunnan kehittämisorjasta voidaan myöntää tukea alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin. Tukea voidaan myöntää myös useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämishankkeisiin. Lisäksi tukea voidaan myöntää alueiden kehittämistä koskevien ohjelmien kuten alueiden kehittämisestä annetun lain (1651/2009) 24 §:n mukaisten erityisohjelmien hallintoiin.

Valtioneuvoston ohjesäännön 4 §:n 3 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunnossa käsitellään ja ratkaistaan yhteiskunnallisesti merkittävien määrärahojen jako alueellisesti, jos jakoperusteet eivät ole säädöksissä taikka määräyksissä tai valtion talousarvion perusteluissa. Maakunnan kehittämisorjan jakoperusteita ei ole asianomaisissa säädöksissä eikä valtion talousarvion perusteluissa.

Rahoituslain 9 §:n mukaan valtioneuvosto päättää maakunnan kehittämisorjan jaosta alueittain.

Vuoden 2010 talousarviossa maakunnan kehittämisorja -momentin (32.50.43) määräraha 30 156 000 euroa arvioidaan käytettävän seuraavasti:

- 9 000 000 euroa osaamiskeskusohjelman toteuttamiseen
- 21 156 000 euroa ohjelmiin sitomattomaan rahoitukseen.

Valtioneuvosto päättää erikseen osaamiskeskusohjelman toteuttamiseen käytettävän määrärahan alueellisesta jaosta. Maakunnan kehittämisorjasta on talousarvion mukaisesti tarkoitus rahoittaa myös seudullista yhteistyötä. Talousarviossa ei ole erikseen määritelty osuutta seutuyhteistyön rahoitukseen.

Ohjelmiin sitomattoman maakunnan kehittämisorjan määrä vuoden 2010 talousarviossa kasvaa 8 100 000 euroa vuoteen 2009 verrattuna. Vuonna 2010 ohjelmiin sitomattomasta määrärahasa rahoitetaan myös alueellisen koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) toteuttamista. KOKO:n rahoitusosuutta ei ole momentilla erikseen määritelty.

Määrärahan jakopäätöksessä todetaan KOKO:n kansallisten verkostojen koordinoitiin käytettävä rahoitus. Muilta osin maakunnan liitot päättävät KOKO-ohjelmatyöhön ja muihin alueiden kehittämishankkeisiin käytettävästä rahoituksesta heille myönnetyn määrärahan puitteissa.

Maakunnat ovat esittäneet maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmissa ohjelmiin sitomattoman maakunnan kehittämisrahan tarpeiksi vuodelle 2010 yhteensä 29 233 000 euroa.

Alueellinen koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO)

Hallitusohjelman mukaisesti kansallista ohjelmajärjestelmää on yksinkertaistettu vuoden 2010 alusta aloittavan alueellisen koheesio- ja kilpailukykyohjelman avulla. KOKO:oon sulautuvat alueellisen kehittämisen erityisohjelmista aluekeskusohjelma sisältäen Uudellamaalla toteutettavat kaupunkiohjelmat, maaseutupoliittisen erityisohjelman alueellinen osio ja saaristo-ohjelman paikallinen ja alueellinen toteuttaminen. Osaamiskeskusohjelma ei kuulu sulautettavien ohjelmien joukkoon.

Maakunnan liittojen päätöksenteossa on huomioitava osaamiskeskusohjelman rahoituksen kohdentuminen.

KOKO:n ohjelmakausi on 2010-2013. KOKO on aluelähtöinen aluekehittämisen kansallinen ohjelma. Ohjelmaa toteutetaan 52 ohjelma-alueella, joihin kuuluu yhteensä 322 kuntaa Manner-Suomen 326 kunnasta.

KOKO vahvistaa seudullista yhteistyötä erityisesti elinkeino- ja innovaatiopolitiikassa sekä on työkalu rakennettaessa laaja-alaisesti houkuttelevaa toimintaympäristöä yrityksille ja asuinympäristöä asukkaille. Tavoitteena on parantaa kaikkien alueiden kilpailukykyä ja tasapainottaa aluekehitystä tukemalla vuorovaikutusta ja verkottumista.

Kansallisella tasolla KOKO:lla on kaksi tavoitetta: 1) syventää ja parantaa kuntien ja eri toimijoiden välistä strategista yhteistyötä KOKO:ssa valituissa teemoissa ohjelma-alueiden sisällä, 2) syventää ja parantaa alueiden ja toimijoiden yhteistyötä KOKO:ssa valituissa teemoissa ohjelma-alueiden välillä.

Muut alueiden kehittämishankkeet

Maakunnan liitot käyttävät ohjelmiin sitomatonta maakunnan kehittämisrahaa KOKO:n lisäksi maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti hankkeisiin, joilla mm. vahvistetaan maakunnan osaamisrakenteita ja elinkeinon elämää edellytyksiä sekä kilpailukykyä, edistetään maakunnan kansainvälistymistä ja maakunnan strategian toimeenpanoa. Määrärahaa käytetään esim. sellaisiin monikeskisiin selvitys- ja kehittämishankkeisiin, joihin muiden viranomaisten rahoitusvälineet eivät sovi.

Tavoitteena on mm. ollut, että rahoitettujen hankkeiden vaikutuksesta syntyy joko uutta ja innovatiivista toimintaa tai laajempi hanke, joka tähtää elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Hankkeiden tulee ensisijaisesti kattaa koko maakunta tai seutukunta tai muussa tapauksessa olla tärkeitä myös maakunnan tai seutukunnan kehitykselle. Ohjelmiin sitomattoman maakunnan kehittämisrahan käyttö nopeana ja joustavana

instrumenttina sekä suurten hankekokonaisuuksien alullepanijana ja eteenpäin viejänä on ollut toimiva käytäntö.

Maakunnan liitoille jaettava määräraha

Valtaosa ohjelmiin sitomattomasta määrärahasta 18 956 000 euroa jaetaan maakunnan liitoille. Määrärahan alueellisen jaon valmistelussa on käytetty vuoden 2009 ohjelmiin sitomattoman maakunnan kehittämisrahan jakoa, vuoden 2009 maaseutupoliittisen erityisohjelman jakoa, vuoden 2009 kaupunkipoliittisiin toimenpiteisiin ja aluekeskusohjelmaan varatun perusrahoituksen jakoa, maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmia, osaamiskeskusohjelman vuoden 2010 perusrahoituksen alueellista jakoa sekä alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitetta toteuttavien EAKR-toimenpideohjelmien vuoden 2010 varojen jakoa maakunnan liitoille.

Maakunnan liitoille jaettava osuus sisältää KOKO:n kansallisten verkostojen koordinointiin ja toimintasuunnitelmien mukaiseen toimintaan käytettävän 1 397 000 euron määrärahan, jonka maakunnan liitot osoittavat verkostoja koordinoiville tahoille. Määräraha jakautuu seuraavasti:

Maakunnan liitto	Määräraha, €
Uudenmaan liitto	175 000
Hämeen liitto	175 000
Pirkanmaan liitto	634 000
Satakuntaliitto	146 000
Etelä-Pohjanmaan liitto	167 000
Pohjois-Pohjanmaan liitto	100 000
Yhteensä	1 397 000

Kainuun maakunta ei sisälly päätökseen. Kainuun maakunta -kuntayhtymä päättää hallintokokeilualueella em. toimenpiteistä, jotka rahoitetaan Kainuun kehittämisrahasta. Määrärahan jakamisesta viranomaisille ja eri käyttötarkoituksiin päättää hallintokokeilusta annetun lain (343/2003) mukaisesti Kainuun maakuntavaltuusto. Työ- ja elinkeinoministeriö jakaa määrärahat valtuuston päätösten perusteella viranomaisille.

Työ- ja elinkeinoministeriölle varattava määräraha

Ohjelmiin sitomattomasta maakunnan kehittämisrahasta varataan työ- ja elinkeinoministeriön käyttöön 2 200 000 euroa. Määräraha käytetään valtioneuvoston kaupunki-, maaseutu- ja saaristopoliittisten periaatepäätösten toteuttamiseen, KOKO:n kansalliseen koordinaatioon sekä näiden toimenpiteiden edellyttämiin toimintamenoihin. Lisäksi määrärahaa käytetään useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin hankkeisiin.